

PASIENTSIKKERHET

MARIA LILLEMOEN
INFORMASJONSRADGIVER VED HØGSKOLEN I GJØVIK

Helse- og omsorgsdepartementet startet i januar 2011 en nasjonal kampanje for pasjentsikkerhet i Norge. Kampanjen «I trygge hender» har som overordnet mål å redusere unødige pasientskader i helsetjenesten, den skal bidra til å bygge varige systemer og strukturer for pasjentsikkerhet, samt forbedre pasjentsikkerhetskulturen i helsetjenesten. Lignende kampanjer har blitt gjennomført i blant annet England, Danmark og USA.

Tall fra WHO viser at 1 av 10 pasienter i vestlige land blir skadet når de mottar hjelp i helsevesenet. Anslag viser at det i Norge dør ca 2000 pasienter og 15 000 får varige skader hvert år som en følge av uønskede hendelser. Dette kan da bety at et opphold på en akuttklinikk i et vestlig land medfører 200 ganger livsfare enn å ferdes i trafikken.

Avdekking av disse tallene har ført til at pasjentsikkerhet har fått større oppmerksomhet de siste årene, men det å innføre nye systemer og tiltak tar tid. Her kan helsevesenet lære mye av luftfart; etter flyulykken på Tenerife i 1977 der 583 passasjerer omkom da to fly krasjet i tåka på rullebanen på Los Rodeos – flyplassen, ble rutiner og opplæring av pilotene og mannskapet endret. De tok i bruk simulering i mye større grad for at mannskapet kunne øve på vanskelige situasjoner uten risiko for mennesker. Det å lære av feil, analysere systemer, få teamarbeid til å fungere, samt å trene på komplekse situasjoner, viser seg å være viktig kunnskap. En stor del av uheldige hendelser i helsevesenet skyldes ikke mangel på faglig kompetanse eller feilbruk av utstyr, men skyldes dårlige ferdigheter i samhandling i team og kommunikasjon. Læring om

kvalitetsforbedringstiltak, pasjentsikkerhet og systemforståelse må derfor stå sentralt i helseutdanninger.

Høgskolen i Gjøvik har siden 2002 utviklet et simuleringssenter med avansert teknologi og et fagmiljø som forsker og underviser innen simulering. Bruk av simulering som metode fremheves som en virkningsfull måte for å forbygge uønskede hendelser. Vi som utdanningsinstitusjon har et stort ansvar for å lære opp fremtidige helsepersonell innen dette området. I tillegg til å trene seg på situasjoner for å forebygge, er det viktig for helsepersonell å snakke om feil og nesten-ulykker. Pasjentsikkerhet må bli en del av kulturen, og pasjentsikkerhet bør framstå som ryggraden innen helsevesenet. Det er menneskelig å feile, men feil må snakkes om for å skape forbedringer og nye rutiner, og i denne sammenhengen er simulering en god læringsmetode i trygge omgivelser som gir erfaring i ferdighetstrening, tverrfaglig samarbeid og kommunikasjon. Simulering kan benyttes som læringsmetode både innen grunn- og videreutdanninger. Høgskolen i Gjøvik satser tungt på simulering i helseutdanningene, og bidrar gjennom sine forskningsprosjekter og internasjonale samarbeid til å videreutvikle dette som en læringsmetode for å bedre pasjentsikkerheten. Andre avdelinger ved høgskolen bidrar også til å utvikle tekniske og pedagogiske løsninger knyttet opp mot simulering. Simuleringssenteret benyttes også av regionenes helsepersonell.

Høgskolen i Gjøvik har en rekke oppdrag knyttet til simulering for kommunehelsetjenestene og spesialisthelsetjenestene, for både leger,

ambulanspersonell og sykepleiere for å øke kompetanse og bedre pasientsikkerheten.